

Inserati se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečenino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Poljanska cesta h. štev. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

V Ljubljani, 22. novembra.

Občni zbor e. kr. kmetijske družbe za Kranjsko je bil včeraj bolj obiskovan, kakor kateri poprej. Ker reč marsikoga zanima in je kmetijstvo glavna podlaga blagostanja naše dežele, menda ne bode napačno, če na prvi strani o tem govorimo.

Kakor navadno, je g. predsednik baron Wurzbach zbor pričel z ogovorom in s pozdravljenjem navzočnih udov.

Omenjal je med drugim letošnje šeststoletnice poklona centralnega odbora Njih Veličanstvu ter odgovora premil. cesarja, kterege je zbor stojé poslušal in trikrat navdušeno cesarju zaklical „Slava“.

Poročal je potem odbornik, gosp. Luka Robič, o letnem delovanju odbora, ter v kratkih potezah delovanje naslikal. Tu pa tam se je vnel živahan razgovor; n. pr. o sirarstvu, kadar je g. dr. Poklukar pojasnil, koliko se dandanes posamezni (n. pr. grof Dürkheim) in društva trudijo, da bi boljše prihodke od živinoreje imeli. Tako se ravno imenovani grof in dunajsko društvo ponuja dajati živinorejeem vsa pojasnila zarad surovega masla, poskrbeti prodajo poslanega, povedati napake, pa tudi pomočke odstranjenja itd. Opazka o novih zemljisčnih knjigah bo znabiti marsikomu dobro služila; namreč, da naj bi vsak posestnik pazil in se prepričal, kadar nove zemljisčne pôle dobi, je li vse v redu ali ne, da ne bode znabiti on za druge plačeval, ali pa drugi za njega, kar bi čez več let znabiti se tako narastlo, da bi povrniti ne mogel. Pri govorjenji o kmetijskem orodji se oglasi gosp. vodja Dolence, da naj kmetijska družba dá oklic in nagrado za pripraven plug za vipavsko

dolino, kjer morajo zdaj po tri pare volov vpregati in komaj orjeje. Čuli so se glasi, da bi tak plug še marsikje služil, kjer namreč imajo močno zemljo in globoko orjejo. Omenjal je dalje letošnje živinske razstave o prihodu Njih Veličanstva, tiska knjižice gosp. Ranta o škodljivih mrčesih pri sadjereji itd.

Pri poročilu o prihodkih in stroških ter premikanji družbenega premoženja, ki ga je prednašal gosp. Brus, se je le g. Dežman oglasil, ter prašal, zakaj je neki znesek v proračunu mnogo več, kakor je bil prejšnji. Po povoljnem pojasnilu je g. Brus brez daljnega razgovora svojo poročilo o računu in proračunu skončal, ter je bilo oboje odobreno. Do tu se je vršilo vse redno in mirno, a zdaj nastal je vihar, ki je več in več prihajal, dokler je ves mnogobrojni zbor razpihal.

Na predlog g. predsednika, naj se četrta točka: Poročila o predlogih podprtju in posameznih preskoči, ter naj se voli tajnik in 8 odbornikov, je zbor temu pritrdiril in volili so se najpoprej odborniki za centralni odbor. Nered je pa zdaj takoj nastal; nekteri so dobili imena odstopivših odbornikov, nekteri tudi ne ter niso vedeli koga voliti. Začelo se je popraševanje, večinoma so zborovalec popustili svoje sedeže in poslednjic svoje listke ravno tako neredno oddajali, eden tu, drugi tam. Zakaj se je to dopustilo, ne vemo, saj druga leta ni bilo tako, ampak navadno so zborovaleci ostali na svojih sedežih, in kdo je že hodil od kraja do druga ter volilne listke v posodo nabiral.

Naj nam bode dovoljeno o tem svoje mnenje izreči. Zakaj se od centralnega odbora prihodnji odborniki ne nasvetovajo? Kdo si bode takoj osem imen zapomnil, zlasti če je

po Ljubljani neznan! Pa tudi takemu bi se hudo godilo, ki mesto dobro pozná, če bi mogel kar meni nič tebi nič osem pripravnih odbornikov imenovati ali zapisati. Zato nasvetujemo, naj slavni centralni odbor odbornike, ki imajo voljeni biti, zborovalem sam nasvetuje, ter jih dá na nalač pripravljene volilne listke natisniti z opombico: „Komur zborovalec ta ali drugi nasvetovani odbornik ni všeč, naj njegovo ime prečrta ter druga zapiše na njegovo mesto.“

Tako bi vsak zborovalec imel čas in priliko, imena in lastnosti nasvetovanih premisliti ter s podpisom ali nasvetovane voliti ali zavreči ter druge zapisati. Po oddanih listkih za odbornike se je pregledni izid volitve na poznejši čas odložil ter takoj naznanila volitev družbenega tajnika na šest let.

Poročal je o prosileih odbornik cesarski sv. Ivan Murnik. Prosilei so bili J. Reihel, vpokojeni kat. inženir v Novomestu, Ernest Kramer, potovalni učitelj in Avgust Pire, bivši učitelj na slapski šoli, ktero je pa moral zapustiti, da je dostal leto vojaščine. Po prečitanju njih spričeval je poročevalec opomnil, da po teh soditi so za službo tajnika vsi trije sposobni, ali po dobrem premisleku je centralni odbor sklenil, slavnemu občenemu zboru za izvolitev družbenega tajnika priporočati g. A. Pirca.

E. Kramar kot potovalen učitelj ima posla in zaslужka dovelj, da nam tedaj ostane ohranjen za deželo; centralnemu odboru pa je na tem lečeče, da so nam ohranjeni veščaki v deželi ter se ne razidejo po službah na vse kraje, ker prej ali pozneje bo vendar prišlo do tega, da bo kmetiška šola za deželo osnovana, mogoče da ne le ena, ampak še več, ker že-

Listek.

Popotne črtice iz domačije.

(Dalje.)

Podala sva se toraj z gosp. župnikom v rebro, palica je pri tem dobra. Čez potok je nov in trden most. Pa da so ti gorenjski potoki taki! Podobni so pač ljudem, vsaj fantom, ki so prav pohlevni, dokler se ne napijó. Ko so pa polni ali prepolni, vdarijo kamor koli in kaj naredé škode, kake nasledke pusté za sabo! Le poglej ta potoček pod mostom! Čemu celó most? Saj bi ta pohlevnost tekla prav lahko pod brvijo. Še toliko ni vode, da bi se človek dobro opral, skoči pa vsak lahko čez. Kamenja leži pač debelega, okroglega in sneženo belega po dnu, pa mokro mu je le znožnje, drugo je suho. Ali tam doli razdjano je bregovje, spodkopana drevesa visé v strugo, na njih se blišče še nekteria pozabljenia jesenska jabelka.

„Vidiš, kak je ta potok?“ — mi reče

gospod Matija — „če bi te zdaj vrgel vánj, zmočiš se komaj; pa pridi, kedar mu bodo prbobneli pritoki z gorovja, pa te bom vrgel v strugo in vtonil boš!“

„Hvala, že tako verjamem. — Pa to ne trpi dolgo, kaj?“

„Kako-li? Bi nam odneslo vse. Par ur, pa se voda odteče, ljudje pa vidijo, koliko škode je naredila v tem kratkem času.“

V tem sva prišla do cerkve, stoječe v sredi pokopališča. Stopiva vánjno. Lesketa se tu in tam kaj, z line nad velikim altarjem gleda dobro izdolblena podoba sv. Martina škofa, po drugih altarijih je tudi vse dokaj lepo, ne „preocirano“, sploh je cerkev prav dostenjen hram božji. V cerkev jaz ne jemljam seboj nikdar — recimo — razposajenih očal, te puščam zunaj, ker se mi kraj zdi presvét; če bi jih bil pa tu vzel seboj, zapazil bi bil zraven sv. Martina — gosko, ki svetega škofa gleda tako radovedno, kakor bi ga še ne bila prej videla. Matija moj, tisto gosko pa že smeš postaviti z altarja in — — no, drugo, kar mislim reči, si

tudi ti lahko misliš, saj si bratov brat in daleč narezen tudi nismo.

„Lep dan je, takih ni pomniti, vlasti ne v Bohinji, kjer v tem času gore, če snega nimajo, vsaj po njem diše. Krasno solnce! Tako naju greje po poti, ki jo od cerkve navzdol mahava proti Fužinam, da bi človek skoro edino suknjo slekel. Kam greva? Proti jezeru, kaj pa da! Pot ni ravno vladnja nogam, pa se že boljša ne more napraviti, ker če bi bilo to mogoče, bi jo pridni Bohinje že napravili. Toda kaj? Saj so steze po gorah še manj gladke, Bohinjec, ki hodi po njih, je te ceste celó vesel, ker mu je gladka ko miza v primeri z onimi, in vsaka občina dela ceste le zá-se, za gosposke noge in čevlje vendar ne, kdo bo tirjal kaj tacega od nje!“

Nič ne dé, če bi hotel imeti povsod ravno in gladko cesto, bi pa stopal po Ljubljani ali njeni bližnji okolici. Čemu bi štokljal po Bohinji? Tiho toraj in nič zabavljanja!

Pa saj ni treba opazovati ceste pod nogama, moj prijatelj gospod Matija ni tak, da

Po pošti prejeman veljá:

Za celo leto . .	15 gl.	— kr
Za pol leta . .	8 "	"
Za četr leta . .	4 "	"
Za en mesec . .	1 "	40 "

V administraciji veljá:

Za celo leto . .	13 gl.	— kr
Za pol leta . .	6 "	50 "
Za četr leta . .	3 "	30 "
Za en mesec . .	1 "	10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. več na leto.

Posamezne štev. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izvzemki nedelje in praznike, ob $\frac{1}{2}$ popoldne.

ljo take šole Gorenje in Dolenje (ravno v tem zboru so se bili pa za to tudi Notranjci oglasili).

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. novembra.

Avstrijske dežele.

Iz Trsta. Mestni zbor je sklenil v seji 20. t. m. doklada 32 odstotkov k hišnemu davku. Sprejel je tudi stavbeni načrt, predvarek in razpis za zidanje nadvojvode Rudolfovega otroškega zavetišča, kakor je bilo to sklenjeno 28. aprila l. 1881.

C. kr. namestnik **baron Pretis** je prišel v mesto Pazin. Na kolodvoru so ga sprejeli načelniki vojaških in civilnih oblasti in veterani. V poslopij okrajnega poglavarstva so se mu poklonile krajne oblasti in sremski odbori tega okraja. Potem je nadzoroval gimnazijo, bil navzoč pri podučevanju, obiskal je potem ljudsko šolo, okrajsko sodnijo, davkarijo in občinski vrad. Zvečer je bil obed, h kateremu so bili povabljeni načelniki uradnih in drugi odličenjaki.

Boj, hud boj je bil — v **Gradcu** pri občinskih volitvah. Meščanska stranka (Bürgerpartei) se je hotela postaviti na svoje noge, rekoč, da ne mara v občinskem zboru zastopana biti po samih doktorjih, profesorjih tako imenovane stranke razumnikov (Intelligenzpartei). Boj se je končal s tem, da so bili v 3. oddelku voljeni izvzemši jednega, vsi kandidati razumniške stranke. — Saj jim tudi ni šlo toliko za načelo, kakor za osebnosti, in tudi pristaši meščanske stranke so kliali: mi smo tudi liberalni. — Svojo hrabrost je meščanska stranka s tem pokazala, da je po večem doma ostala. Habeant sibi! (Naj jim bode, kakor sami radi imajo.)

Minister zunanjih zadev **grof Kalnoky** prejel je od belgijskega kralja — očeta naše cesarjevičine Štefanije, veliki križ belgijskega Leopoldovega reda.

Kolikor glav, toliko misel. V **Tridentu** na Tirolskem je bil zaplenjen časopis „Voce Cattolica“, posnel je od besede do besede spis o Martinu Lutru iz „Civilta Cattolica“, ki izhaja v Turinu na Laškem.

V ogerskem državnem zboru se je začela v ponedeljek debata o postavi zarad zakonov med judi in kristjani. Te postave ne želje ne judje ne kristjanje, želi jo pa ogerska dežela, da pokaže svoj liberalizem pred svetom, da pride v dobro ime pred tiste baže ljudi, ki bi radi vsako positivno vero odpravili iz sveta, te postave potrebuje ogerska vlada, da bode mogla zopet denarja na posodo dobiti. Ni sicer dvomiti, da bi te postave ne sprejeli v posla-

niški zbornici, razni klubi, izvzemši neodvisni so se izrekli za to postavo, le v gospodski zbornici bodo zadeli na hud upor, vsaj tega se nadejamo, da bodo cerkveni knezi in plemenitniki starih rodov imeli vendor kako grajalno besedo za take zakonske zveze, ki so vernim judom in katolikom v spodtiko, in bi razširjali le versko unemarnost in reformirano (brevversko) judovstvo. — V ponedeljek je poslanec Misarje interpeloval vlado zastran prihodnjega bana na Hrvaškem, za katerga se imenuje baron Filipović. Interpelacija se glasi: Ali je res, da se g. ministerski predsednik pogaja z generalom Filipovičem zarad službe hrvaškega bana? Ali je res, da obrečen general dosihmal ni bil imenovan za to, ker želi, da bi se banska oblast raztezala tudi na take zadeve, ki dosihmal po obstoječih postavah niso spadale v banovo področje? Podpiraje svojo interpelacijo, pravi, da je Filipović sicer hraber general in mož vsega spoštovanja vreden, vpraša se pa vendor, ali je on prava oseba za to, da bode varoval in gojil ogersko državno idejo, ali je kako poročilo za to? Treba je tedaj, pravi gospod interpelant, da slavni zbor zve, kaj misli vlada o tem. — No, Ogori so odkritosčni, vsaj interpelantje, tak ban bi jim bil najljubši, ki bi tretbil v madjarski rog, in katerga bi smatrali za poslanca ali polnomočnika peštanskega državnega zabora.

Železnica Novi Sad - Zemun, maščeni del svetovne proge: Iztočno morje na Nemškem in Solun oziroma Egejsko morje na Grškem je dovršena in se bo 5. decembra slovesno odprla, in tako naravnostna zveza s Srbijo tudi pozimi omogočila, kar do sedaj zavoljo ledu po Donavi in Savi ni bilo mogoče, kajti parobrodsko društvo vstavilo je promet pozimi in je bilo popotovanje iz naših krajev v Srbijo po velikih ovinkih silno dragoo in nepriljivo. Srbski del železnice, ki se bo pri Belegradu preko Save z Zemunom vezala, bude dovršen bodoče leto jeseni in se bo združila pri Vranji in morda tudi pri Mitrovici s turško, ki že do Soluna vozi. Na Carigrad popelja pa proga iz Niša na Pirot preko Bolgarske.

Vnanje države.

Iz Beligrada se čuje o imenovanju bivšega ministra notranjih zadev Garašanima ali pa onega Financ-Mijatoviča za poslanika na Dunaj mesto odstopivšega Piročaneca. Srbiji je po vsem na tem ležeče, da si ohrani v Avstriji dobre prijatelje in ona že vše, zakaj; le naj bi bolj na to gledala, da si za to prijateljstvo tudi prosti narod pridobi, kar mu bo še le pravo jedro dalo.

Ruska policija je zasačila žensko-nihilistinjo na potovanju iz Kijeva v Petrograd; pravijo, da so ji je že dokazalo sodelovanje na novih zločinstvih nasproti sedanjemu caru. Na

bi nama zmanjkalo besed. Nekaj on, nekaj jaz, ni treba, da bi govoril le eden, drugemu pa bi se zdehalo. Ob strašno ali veličastno strmi steni pomikava se dalje, da nama govor vstavi — cerkvica. Pred njo je plot z zaprtimi vratami. Moj tovariš jih odpre in zapre.

„Veš, če popotuješ, zapiraj vrata ob plotih in ne draži psov, to ti bodi vodilo!“

To mi reče, pa sva pred cerkvijo, ktere zvonik je veličastno črn, kakor po dežji in sapi oprsneno stenovje tik nje.

„To se bo moral nobeliti, ker je že prečrna.“ — opomni gosp. župnik.

„Če hočeš Bohinju ohraniti njegovo stansko imenitnost, pusti cerkve, posebno zvonike, zunaj črne kakor so, ker trdno je vse kakor skala.“ Tako mu dam jaz nazaj in — kaj drugačega.

S planin se vonjavi pih kar sili človeku v nos, da vrže smrdljivo tlinko ob tla in raje odpira usta, da more tisti pih napajati mu pljuča.

Sva že pri cerkvi sv. Janeza ali Šentjanža. Nič drugačna ni, kakor je bila pred 23 leti.

Ruskem nihilizmu ne bode poprej konec, dokler ne bodo zadnjega nihilista obesili, njegovo zankosko polovico pa v sibirskih rudnikih pokopali. Ta strašna pokora ondašnjega prebivalstva je na skrivnem še ravno tako močna, kakor je bila meseca marca 1881, ko so umorili cara Aleksandra II., mogočna pa ni več tako, ker ji manjka — razumnih kolovodij, kakor jih je imela pred dvemi leti in kateri so večinoma na vešalah ali pa v Sibiriji svoje rovarsko življenje končali.

Bolgarska je z Rusijo uredila službovanje ruskih častnikov v bolgarski armadi in sicer tako-le: Bolgarskega vojnega ministra voli in imenuje knez s porazumljjenjem ruskega cara. Vsi ruski častniki od ministra do po-ročnika podvržejo se bolgarskim zakonom. Vse vojne zadeve o preosnovi vojske itd. smatrajo se za notranje domače zadeve ter se doma rešijo. Vojni minister je odgovoren knezu in komori gledé vojske in vojnega pro-računa in v reči, ktere mu nič mari niso, se nima vtikati. Ruski častniki vstopijo v bolgarsko službo le z dovoljenjem ruske vlade, in jim ni nikdar mogoče kake civilne ali policijske službe ondi opravljati. Tudi jim je vsako politično sodelovanje v katerikoli zadruži prepovedano. Kar se tiče njih zadev kakor ruski podanikov, so na vojnega ministra, ki je tudi ruski podanik, navezani in njegova skrb bode vsako daljše postopanje v tem stroku. Pogodba sklenila se je za tri leta.

Iz Berolina, 21. novembra. Poslaniška zbornica je volila sedanje predsedništvo (Köller, Heereman, Benda) vsklikoma. V ponedeljek pride na vrsto državni predstev. — Avstrijski ogerški poročnik grof Széchenyi je prišel le-sem o poldne in je zopet prevzel opravila pri poslanstvu.

Iz Berna (Švajcarsko). Kantonska vlada je sklenila, da se noče vdeležiti škofiske konference zarad vravnave skofije v Basel in Tessinu, ker škofa Lahat-a ne spozna več za pravega cerkvenega dostojanstvenika.

Izvirni dopisi.

Z Notranjskega, 20. nov. (Blagoslovje farne cerkve v Košani.) Pretečeno nedeljo, 18. t. m. obhajala je prostrana košanska fara slovesen praznik blagoslovjenja svoje farne cerkve, ki je bila že od velike noči l. 1881 zaprta službi Božji, ker zavolj pretečega razpada ni bilo varno vanjo stopiti. Povabil je domači gospod župnik Matija Torkar k temu od vse fare težko pričakovanemu opravilu v. č. gospod dekanu iz Trnovega, Janeza Urbančeka, in več častitih gospodov sosedov. Duhovske

vožnje, privezal čoln, vzel veslo, stopil ž njim k ribiču v hišo ter plašno prašal ga, koliko bom plačal, mi je reklo: „Če hočeš kaj sira, študent, in malo kruha, tu je! Plačal bo že tisti, ki pride za tabo.“

No, pa saj ni nič s takimi spomini v preteklost. Minulo je minulo! Mladih let in njihovega veselja ti ne bo prinesel nihče več načaj, kaj tacega se premišljuje le, če je človek sam, v družbi pa je zamišljen človek najdolgočasnejša stvar na svetu. Toraj, gospod Matija, le pripoveduj!

In pripovedovati zna in ve moj prijatelj. To je kaj prijetno. Vkreneva jo ob jezeru na levi strani po poti proti cerkvi sv. Duha. Tukaj se še le razpne gorovje, česar veličastnosti ne bom popisoval, ker tega si nekaj ne upam, nekaj pa so to storili drugi že pred mano v raznih oblikah. Nekoliko vetrovja je tudi, da valovčki pljuskajo ob bregovje, toraj bi ne bilo samotno tiho, če bi prav najnih po pesku škrlečih korakov ne bilo slišati. Druzega živega res ni videti nič, ko kako ribico, ki z jezera kviško šine požret solnea ali zraka. (Dalje prih.)

obrede blagoslovljenja je opravil z azistenco 9 drugih duhovnov g. dekan, ki je precej potem tudi pridigoval in s krepko lepo domačo besedo košanskim faranom pojasnoval pomen današnjega dne zanje; kaj imajo v cerkvi iskati, kako se v njej obnašati in kaj zamorejo v njej tudi najti. Poslednjič je bila velika sv. maša ter koncem zahvalna pesem. Suhorijski g. učitelj Šimon Hiti pa je pomagal na novo popravljenih orgljah s svojim možkim čveterospevom, sostavljenim iz domačih suhorijskih fantov, slovesnost svetega opravila poveličevati. Vsa čast in hvala gre imenovanemu g. učitelju, ki je s svojo umnostjo in trudem kmečke fante toliko izuril, da bi na vsakem mestnem korni smeli zapeti.

Orglje je lepo popravil in dobro ubral g. J. Berčič iz Sostra, ter jim nov meh naredil; Tomaž iz Šepane vasi pa je vso zunanjost omaro tako okusno prevlekel z barvo enako orehovemu lesu. Tako se je srečno na radost in veselje vse fare zvršilo delo, ktero se je faranom samim in veliko drugim s prvega zdelo nemogoče; zakaj fara je res ubožna, davščine že itak velike, letine slabe, nikjer zaslужka, razun tega požari, in ni se manjkalo ovir in ugovernorov, katerih bi treba ne bilo, in od katerih je najbolje molčati zdaj, ko so vsaj prve težave premagane in najpotrebniše delo dokončano. Zato le resnico govorimo, ako rečemo, da v teh razmerah in okoliščinah je zamogla cerkev postaviti le neupogljava eneržija in železna stanovitnost ondotnega č. g. župnika. Dogovori in obravnave za popravo te cerkve so trajali že od l. 1878, in še le letošnjo spomlad maja meseca se je delo pričelo. Škoda le, da se ob enem ni tudi še zvonik povikšal in popravil, ki zdaj reyen in žalosten konec cerkve stoji kot star pokloftan klobuk na glavi svatovsko oblečenega človeka. Košanska cerkev bi bila potem res lepota vsej dolini.

Da omenim še kaj o zidanji, naj povem, da sta bila stavbena podvezetnika gg. Pust in Hočvar, prvi tesarski mojster iz Ljubljane, drugi zidarski mojster iz Hrušice pod Ljubljano. Obema se mora spoznati v čast, da sta vsak v svojem rokodelstvu izvedena in strokovnjaka, ker vse zidovje in ostrešje je ne le trdno zidano, ampak tudi lično in pravilno vezano. Morala sta mnogo več del izvršiti, kot je bilo osnovano od inženirja, ker pri popravljanju starih poslopij se pokaže vselej veliko dela, ki ga poprej noben inženir videti ne more. To sta storila ne le pri cerkvi, ampak tudi pri farovzu in pri kapelani. Pokazala sta se ne sebična najemnika in lakomna dobička željna podjetnika, ampak tudi v resnici faranom in duhovščini postrežljiva vestna delave. Zato jima gre pa tudi po vsej pravici povračilo za dela, ktera sta dopolnila še vrh pogodbe.

Cerkev je sedaj 5 metrov podaljšana in potegnjena do zvonika, ima podobo križa, in je razun že imenovanega razhrebanega zvonika, presvetišča in levostranske kapele vsa čisto iz novega zidana. V dolžini ima 31, v širjavi pa 9 in v kapelah počez 20 metrov notranje svitlobe. Na levi strani pod korom je prizidana in z železno ograjo zaprta mala kapelica za krstni kamen, ki tudi že stoji in je kaj lepo in okusno iz nabrezinskega kamena izlikan, s svitlim medenim pokrovcem in križcem. Novi žagrad je svetel, visok in dokaj prostoren z jako lepo od mojstra g. Mihe Zaloharja nad Ljubljano izdelano hrastovo omaro ter s poklenikoma in ob zunanjosti steni z ličnim starinskim umivalnikom. Vrata in okna so vsa s

kamenom obrobljena, sicer pa iz mecesnovega, veliko iz hrastovega lesa. Farovža in kapelanie pa ne budem na drobno popisoval; le ob kratkem rečem, da je vse jako lepo in snažno in vlasti farovž z novo kuhinjo. Kdor je prej staro nesnago in podrtijo videl in zdaj pregleduje vsa lepa prenovljena dela, mora posebno čast in hvalo dati č. g. župniku, ki se je moral veliko truditi, mnogo sitnost in britkost prestati, predno se je pod njegovim vodstvom vse to dovršilo. Vsaj si je z enakimi deli že poprej na dveh drugih krajih slaven spomin postavil, tako, da ga bodo pomnila in blagrovala hvaležna sreca dobrih faranov. Poleg Božjega plačila naj mu bo to najlepše povračilo za obilni trud in ob enem spodbuda, dalje še delati v čast in hvalo Božjo!

Iz Maribora, 19. nov. (Dr. Dominikuš-eva svečanost.) (Konec.) Tudi naš slavljenec ima obilo zaslug za naš slovenski narod. V Mariboru, kjer je bolj pripravno, svojo slovensko mater prezirati, ostal je dr. Dominikuš zvest svojemu narodu. Tu je z drugimi vred osnoval „Slov. Narod“. „Matica Slovenska“ spločela se je v Mariboru in med njenimi ustavnimi nahajamo spet dr. Dominikuša. Pri volitvah nastopi dr. Dominikuš vedno kot narodni kandidat. V njegovi pisarni ureduje se tudi slovensko in sicer samo s slovenskimi močmi. V njegovi hiši rodila se je naša Čitalnica. Tej ni bil samo od začetka pokrovitelj nego v dobi domačega razpora skoraj edini, gotovo pa najboljši steber, ker njega smo ljubili enako stari in mladi.

Minulo je kacih 12 let, ko sem prvokrat videl dr. Dominikuša v sredi slovenskih dijakov sedeti v najlepšem kraju naše slovenske domovine na Blejskem jezeru, pogovarjaje se med njimi o narodnih slovenskih zadevah. Od daleč sem zrl na njega, a njegov dobrohoten utis mi je ostal tako živo v spominu, da si Blejskega otoka brez dr. Dominikuša dolgo misliti nisem mogel. Dijaki bi vedeli mnogo povedati o njegovi dobrotnosti in radodarnosti. In naš kmet tudi ne more reči, da je naš slavljenec obogatil ob njegovih žuljih. Njegovo rahločutno sreca mu narekuje mnogokrat rahlo postopanje, med tem ko drugi več odločnosti in energije zahtevamo. Oboje je potrebno, mehko zlito s trdim vzbuja dober evenk. Če se ogledamo v naši Čitalnici, smemo reči, da je bilo skoraj vse, kar je sedaj naše, enkrat njegovo. Ti si nam daroval vse v svoji domljubni ljubezni, — mi ti pa izrekamo, cesar nisi iskal, kar si pa zasluzil, — svoje hvaležno čestitanje, posebno svečano sedaj, ko so se Tvoje zasluge na najvišem mestu postavile.

„Vse ga slavi, vsi so vneti,
Zvezda se na prsih sveti,
Cesar elo ga čisla sam!“

Kdo je mar?
Zagrmlimo: Čast občine
Si slovenski oratar!“

Navdušeni živio-klici sledijo govornikovim besedam. Ko je zopet potihnilo po dvorani, izroči gospodičina Olga Berdajs-ova gospodu slavljenecu krasen bouquet z besedami: Velečastiti gospod doktor: Odlikovanje Vaše osobe po presvitlem cesarju je tudi nas mariborske Slovenkinje veselo iznenadilo in dovolite, da Vam jaz v imenu vseh tukajšnjih Slovenki v tem šopku naše občutke izrazim.

Živo ganjen poprime sedaj g. dr. Dominikuš besedo in se zahvali slaviteljem za skazanoču čast rekoč: Srčno se Vam zahvaljujem za čast in prijateljstvo, ktero ste mi danes ska-

zali. A vprašati se moram, smem li sprejeti od Vas toliko prijaznosti, toliko časti? To vprašanje spravi me nekoliko v zadrgo, ako pomislim, da šteje naš narod mnogo drugih zaslužnih mož, ki so z menoj enakega prepričanja, da zamore narod napredovati le na narodni podlagi. Da se mu pridobi, na to mora delati vsak domoljub. Kdor pa to stori, spolnil je svojo dolžnost, to se mu ne more prištevati zaslugam. Držaje se določenih mej, moramo z največo odločnostjo, vztrajnostjo in neupogljavostjo delati na to, da dobi naš jezik veljavo v uradih in šolah, kajti to je prvi pogoj narodnega razvitka. Dokler tega ne dosegemo, ni postajanja, ni mirovanja. Vsak priprust na tem mestu bil bi prepust. Ta ideja nas mora vse zediniti; zedinila nas je v mladih letih; mi smo jo vestno gojili, naši mladini jo hočemo prepusti kot zvesto ohranjeni, neomadeženo dedičino. Pravica je naše načelo; pravica je države moč, je mir narodov, je sreča naše domovine: Živila naša domovina!

Burni živio-klici sledijo. Ko so nehali, prebere predsednik došle brzjavke kakor sledi:

Vipava: dr. Pitanie, dr. Kenda.

Slatinske toplice: Slovenci na Slatini.

Ljubljana: dr. Vošnjak.

Gradeč: Sever.

Slovenski Gradeč: dr. Šue.

Dunaj: Glaser, Leciejewski.

Celovec: Sket.

Ljubljana: Slovenske stolice župan Grasselli.

Ljubljana: Klub narodnih deželnih posancev: Načelnik Grasselli.

Ljubljana: Vredništvo „Slov. Naroda“, Železnikar.

Mozirje: Čitalnica Mozirska.

Šoštanj: Saleška čitalnica.

Ptuj: Ptujška čitalnica, predsednik dr. Gregorič.

Vrancska: Vrantska čitalnica, Oset, Meglič.

Šoštanj: Kačič.

Ljutomer: Kovačič, učitelj.

Gradeč: Odbor podpiralne zaloge.

Celje: Miha Vošnjak.

Dunaj: dr. Firbas.

Gradeč: Akademično društvo „Triglav“, Janko Bezjak, predsednik.

Celovec: Andrej Einšpieler.

Konjice: Konjiški rodoljubi in dr. Prus.

Celovec: Celovška čitalnica.

Črnomelj: Kapljen, Vedernjak.

Kočevje: Ambruš, Bežan, Pihler.

Gradeč: Slovanska čitalnica.

Špital v Koroški: Krašovec.

Mozirje: Čitalnica Gornji grad.

Mozirje: Odbor „Savinjskega Sokola“.

V Šmariji pri Jelšah: 52 podpisov, večidel kmečkih posestnikov.

Celje: Narodna čitalnica.

Celje: dr. Čuček.

Brežce: Šnideršič.

Ribnica-Brezje: Vinšek.*)

Preberete se še dve pismi, prvo g. dr. Jož. Muršeca, v Gradeči, drugo č. g. župnika J. K. Lajh-a pri sv. Jurju na Pesnici.

Ko so se prebrali brzjavke in navedeni dve pismi, govoril je č. g. dr. Šue ter napis Čitalnici mariborski, g. dr. Mlakar pa „starim“ poslancem, ktero so se pošteno borili za pravice

*) Zarad pomanjkanja prostora smo navedili same kraje in osebe, ktere in od koder so se čestitke brzjavile. Brez zamere!

Vr.

slovenskega naroda in „novim“, kateri bodo po prihodnjih volitvah zastopali naš narod. G. dr. Radaj je naslikal volilne borbe na dolnem Štajerji od začetka do sedaj in zakljal, končaje svoj govor, veteranu slovenskih deželnih poslanec dr. Dominkušu „živio!“

Po končanem g. dr. Radajevem govoru sklenil je predsednik prof. Lavtar veselo srečanost, ki pa bode še dolgo živelna v našem spominu.

Govorili so še med drugimi gg. dr. Gregorec, notar Veršič iz Sevnice, Urbane in dr. Jurtela iz Ptuja, slednji g. zlasti o zaslugah dr. Dominkuša kot podpiratelja in dobrotnika učencev slovenske mladine.

Konečno moramo izreči gg. pevcem iz Ptuja vse naše priznanje za njih izvrstno petje.

Domače novice.

(*Shod katoliške družbe*) včeraj zvečer je bil dobro obiskovan. G. Kolar je po primerenem vodu podal nam zgodovinsko sliko nemške dežele ob koncu petnajstega in začetku šestnajstega stoletja in je te čase nekako primerjal našim. Iz mnogih citatov in podatkov raznih pisateljev nam je dokazal, da je bila samopašnost, gizdost, zapravljivost obča po vših stanovih. V potratnem in razkošnem življenju se je skušalo imenitno in nizko začenši pri knežjih dvorih do hiše samotnega kmetovalea. Od te obče samopašnosti je tudi izvirala obča nezadovoljnost, nepokorščina do duhovske in cerkvene oblasti. V teh žalostnih časih je nastopil pomilovanja vreden mož dr. Martin Luter, rojen l. 1483 v Eisleben na Harcu. G. govornik nam je v živih barvah slikal vzgojo mladenca Lutra, okoliščine, ki so ga obdajale v njegovih dijaških letih, tako se vse to prevdari, ni se čuditi, da je v Lutru nastopil tak trdrovraten krivoverec. Pogubljivo in slabo seme krivih naukov je sejal na njivo za to dobro izorano in pripravljen, in kakor se mrčesi hitreje plodijo, kakor koristne živali, tako so se njegovi krivi nauki hitro razširili med učenim svetom, kjer se je po enostranskem branji starih klasikov probudil stari paganski duh, in med neučenimi stanovi, kjer davno že ni bilo žive in delavne vere, ko je hudobne življenje vero zadušilo.

G. govornik nam je dokazal, da dr. Luter ni postal krivoverec, ker so ga katoliški učenjaki moralno v to od stopinje do stopinje silili, on je krivo vero že učil, dokler je bil še katoliški mašnik in profesor na vseučilišči v Vittenbergu, njegovi samostanski predniki so ga zastonj svarili in skušali na pravo pot pripraviti, a on je zabredel od dne do dne bolj v zmote vsled svoje trme in napuha, dokler ni l. 1517 v dan pred vsemi Sveti svoje krive nauke javno proglašil in s tem se javno proglašil za tacega, kakoršen je bil že dlé časa v svojem notranjem. Da so se pa oglasili drugi katoliški učenjaki, razume se samo po sebi, a žali Bog, da tedanj svet ni koj od začetka spregledal škodljivosti in pogubljivosti Lutrovih naukov in so od začetka to krivo vero, ki je bila v svojih nasledkih tako pogubnosna, imeli za prepir med menihi avguštinov, katem je pripadal dr. Luter, in med dominikanci, ki so se prvi vzdignili zoper krivo vero Lutrovo in so svetu odkrili nevarno zmoto. Kriva vera se je potem hitro širila po Nemškem, Rim je Lutra svaril in svaril, a on se ni za to zmenil, zmota je zmota za sabo

poklicala, a Luter je plašč po vetru zasukal in začel se laskati deželnim knezom, ki so ga pod svoje varstvo vzeli. Vsled njegovih krivih naukov vnela se je najprej na Nemškem strašna črna vojska, vstali so kmetje in strašno razdevali in pustošili po zemljiščih in imovini plemenitnikov, tako da je v ti vojski, kakor zgodovinarji pravijo, smrt storilo nad 150.000 ljudi. Taki so nasledki Lutrovih naukov, ktere je Luter dočkal in gledal sè svojimi očmi. — G. govornik nam je tudi nekaj povedal o zmešnjavah, ktere je provzročila Lutrova kriva vera v naši ožji domovini, kjer je kakih 400 let trajala, in je bila zatrta sè složnim delovanjem duhovske in deželske gosposke. Tako je g. govornik v kratkih potezah podal slikotistih žalostnih, a silo zanimivih časov, poslušalci so ga pazno poslušali in to naj bode g. govorniku nekako zadostovanje za njegov trud in prizadevanje. Vivat sequens!

(*Jour-fixe, „Sokola“*) bode prihodnjo soboto dné 24. t. m. vsled občne želje zopet v salonu Šrajnerjeve pivnice na sv. Petra cesti. — Začetek ob $\frac{1}{2}9$. uri zvečer. — Reditelja sta gg. člana Štamear in Brgant. — V omenjeni „Sokolski jour-fixe“ vabijo se čč. gg. pevci ljubljanske Čitalnice in člani „Sokola“ najljudnejše.

Odbor.

(*Poroka*) gospice Marije baronice Winklerjeve z grofom Pace-jem, c. kr. okrajinom glavarjem v Logateu, bila je danes popoludne po dvanajsti uri. V devetih zaprtih kočijah vozilo se je 18 odličnih svatov.

(*Pozovil*) se je na postaji v Zalogu med prevažanjem vozov včeraj konduktér, kteri je hotel nekaj vozov priklopiti, pa je zavoljo prehudega buta vozov padel na šine in voz je šel mu čez život, da je bil pri tej priči mrtev, voz pa, ki je skočil s tira, ostal je nepoškodovan. Toraj zmiraj nesreča na železnici! Truplo konduktérja pripeljali so sinoči ob 9. uri v Ljubljano, ter ga k sv. Krištofu prenesli, da ga izročijo materi zemlji.

Razne reči.

— Nad 40 pevcev kmetiških fantov zbralo se bode danes zvečer v Logateu, da sprejmejo novoporočeno dvojico grofa in grofico Pace, oziroma svojega bodočega okrajnega glavarja.

— Iz Godešica na Gorenjskem 21. nov., se nam piše: V torek 20. t. m. popoldan odpeljal je nek tukajšnji posestnik tri kupce v Medvode. Ob 8. uri zvečer pride konj z vozom zopet nazaj pred domačo hišo. Čudno se zdi ženi, kako da mož ne izstopi iz voza. Ali ko pride bližje, vidi, da mož na vozu leži pa — mrtev. Kaj je bilo vzrok nagla smrti, povedala bo komisija: Ali mrvoud, ali žganje.

— Miklošičev 70. rojstni dan in 40letnica neumornega delovanja na jezikoslovnem polji praznovala sta se v sredo 21. nov. na Dunaju na jako slovesen in primeren način. Čestitali so mu sovremeniki in učenjaki iz cele oljkanje Evrope, in adreso so mu poslala vsa učena društva iz Rusije in Balkana. Ruski car mu je podelil ruski red sv. Stanislava II. vrste in srbski kralj Milan odlikoval je ga z redom sv. Save I. vrste. Dunajska univerza mu je izročila veliko zlato svetinjo — Miklošičeve svetinjo z njegovo podobo. Zvečer se je zbral ves dunajski slovanski svet v dvorahnah vrtnarske družbe, kjer so velikošolci slovanske narodnosti jubilarju priredili slavnostno akademijo, iznenadili ga z raznimi darili ter mu naposlед napravili komers. Pela se je po jedna česka, slovenska, srbska, ruska, slovaška in poljska narodna pesem. Bog ga živi se mnoga leta!

— Iz Prage 21. nov. Tretja slavnostna predstava v českem narodnem gledišči „Dimitri“ sest. Dvočak je bila zopet zelo obiskovana. Ravnatelj dvornega gledišča gosp. Jahn je bil navzoč.

— Morilei grota Majlatha obsojeni. Husar Berecz je bil obsojen na 15 let težke ječe in potem na 10 let zgube vseh državljanov pravic, obešen pa bode prvi Sponga a za njim Pitely.

Telegrami „Slovencu“.

Pariz, 21. nov. Kitajski poverjenik Tseng bil je danes navzoč pri diplomatskem sprejemanju ministra unanjih zadev, s katerim se je dalje časa menil. „Temps“ naznanja, da je Tseng po zadnjih francoskih objavah prejel v spisu vrednjene predloge kitajske, ki se vidijo pa tudi nesprejemljivi. Tseng ni prejel nikakoršnega naznanila o tem, kar poroča časnik „Standard“, namreč da se na novo nabira 120.000 mož Kitajcev.

Valencija, 21. nov. Nemški brodni oddelek je gospel zvečer sém; vsi uradi so prišli k luki za sprejem.

London, 22. nov. „Daily Telegraph“ poroča iz Pariza, da je kitajska vlada naznanila francoskemu kabinetu in velenjim, da naval na Baknin bi jej bil „casus belli“ (vzrok vojske).

Carigrad, 22. nov. Okrožnica do provincijskih governerjev razklaša, da portani pripoznala bardske pogodbe, Tunis da je bistven del Turčije, da se ima s Tunči ravnati kot s turškimi podložniki, vsako tuje posredovanje pa odbiti.

Tuje.

20. novembra.

Pri Matiči: M. Nunn, kupec, iz Pariza. — Kleinfeter, kupec, iz Monakovega. — Vaziljev, profesor, iz Moskve. — Karolina Klemene, zasebnica, iz Budapešte — Renker, Lewi, Mückel, Winter, Derugač, Giegel, Deininger, kupec, z Dunaja. — pl. Gutmannthal, iz Trsta. — Glaninger, kupec, iz Celja. — J. Kovesdy, kupec, iz Kaniže. — J. Schenk iz Zagorja.

Pri Stonu: Brandeis, Knirsch, Delfin, kupec, z Dunaja. — Ludovik Rozenberg, kupec, iz Siseka. — Anton Treven, z Jesenie. — Janez Zechner, stavb. podzvetsnik, iz Breže. — Anton Leban, zasebnik, iz Št. Vida. — Franč Stajer, notar, kandidat, iz Idrije. — Mirosl. Skarpa, vradnik, z Dolenskega.

Pri Bavarskem dvoru: Beer, gostilničar, s soprogo, iz Ljubljane. — Josip Sulebacher. — Anton Beniger, konjski kupec, iz Trsta. — H. De Franceschi, kupec, iz Vipave.

Pri Virantu: B. Kocjan, iz Celja. — Janez Veser.

Umrli so:

19. nov. Andrej Konobel, čevljar, 37 let, ulice na grad št. 12. — Frančiška Ceme, okrajnega fizika vdova, 88 let, Poljanska cesta št. 10, Marasmus.

20. Marija Stale, delavka v predilnici, 30 let, Poljanska cesta št. 57, jetika vsled bramorke.

V bolnišnici:

18. nov. Marija Orešek, gostija, 70 let, plučnica.

Na prodaj je

na Gorenjskem v cerkljanski župniji pet oralov zemlje obsegajoče posestvo s trdizidanim gospodarskim poslopjem. Zemljišče obstoji iz lepega in velikega sadnega vrta, treh zaraščenih gozdov, nekaj polja, travnika in pašnika. Ker je v vasi tudi cerkev, bilo bi posestvo posebno za kakega vpokojenega duhovnika pripravno.

Natančneje se pozove pri vredništvu „Slovenca“. (5)